

17 ELEMENTÓW DOBREGO KURSU ONLINE

Kryteria dobrego kursu zostały wypracowane na podstawie doświadczenia prowadzących kursy online, w trakcie ich codziennej pracy i przeprowadzonych badań. Istnieje wiele typów kursów, wiele dyscyplin, które są przedmiotem kursów oraz wiele opinii na temat odpowiednich sposobów przekazywania wiedzy online. Wydaje się jednak, że istnieją pewne uniwersalne zasady, którymi należy kierować się przy tworzeniu kursów. Są to elementarne zasady, mające zastosowanie we wszystkich kursach.

Opracowane przez Doug Madden, Honolulu Community College, Revised Aug 3, 1999.

1. Wstępne informacje o kursie powinny być dostępne w trybie online.

Osoby potencjalnie zainteresowane kursem powinny mieć możliwość dostępu do opisu kursu, zanim się do niego zapiszą. Powinny mieć także możliwość kontaktu z osobą prowadzącą kurs w celu uzyskania dodatkowych informacji o zawartości kursu, wymaganiach sprzętowych oraz o warunkach, jakie powinien spełniać uczestnik danego kursu. Także sylabus kursu powinien być dostępny online.

2. Każdy kurs powinien zawierać wstępne szkolenie w zakresie nawigacji i używania funkcji kursu.

Niekiedy studenci mogą mieć kłopoty w korzystaniu z nawet najprostszych funkcji kursu takich, jak e-mail, dzięki któremu już od początku trwania kursu otrzymują istotne informacje od prowadzącego kurs. Dlatego przeprowadzenie wstępnego szkolenia w zakresie nawigacji i używania funkcji kursu jest koniecznym wymogiem każdego dobrego kursu. Szkolenie takie powinno obejmować nie tylko wiedzę, jak poruszać się po kursie, ale także jak komunikować się z pozostałymi uczestnikami kursu.

3. Sylabus kursu powinien być udostępniony nie później niż w trakcie pierwszej lekcji kursu.

Wymóg ten jest szczególnie ważny dla osób, które nigdy wcześniej nie korzystały z kursów online, a także dla tych, którzy już kiedyś uczestniczyli w kursach online, a które teraz mogą znaleźć nowe dla siebie informacje lub nowe rozwiązania dla dotychczasowych funkcji kursu.

Sylabus kursu powinien zawierać:

- numer i tytuł kursu
- nazwisko i adres e-mail prowadzącego kurs
- adres biura oraz o ile to możliwe, stronę Internetową prowadzącą kurs
- godziny pracy i numer telefonu prowadzącego kurs
- datę rozpoczęcia kursu, długość jego trwania oraz oczekiwany czas zaangażowania studenta
- spis książek, a także pozostałych materiałów potrzebnych w trakcie kursu
- opis ćwiczeń używanych w kursie
- zwięzły opis zawartości kursu
- harmonogram egzaminów i system ocen
- sposób udziału oraz oczekiwania prowadzącego, co do udziału w zajęciach oraz
- listę wszystkich osób biorących udział w kursie, a także opis sposobów wzajemnego kontaktowania się.

4. Materiały prezentowane online powinny być atrakcyjne.

Materiały udostępniane w kursach online powinny posiadać nie tylko prosty czytelny tekst i dobrze zorganizowany materiał, ale także powinny angażować studenta w prezentowaną treść poprzez wykorzystanie elementów graficznych oraz multimedialnych.

5. Kurs powinien zawierać wiele interesujących odnośników do innych stron internetowych.

Odnośniki w kursie powinny łączyć strony kursu z innymi jego częściami, a także z interesującymi zasobami Internetu, a nawet prowadzić do stron z anegdotami (relaksujące). Kurs powinien być więc tak dynamiczny, jak tylko jest to możliwe.

6. Kursu powinien być w pełni funkcjonalny.

Wszystkie odnośniki powinny być skuteczne, obrazki powinny pojawiać się płynnie w odpowiednich miejscach, lekcje powinny następować według harmonogramu. Szczególnie, jeśli kurs był wcześniej udostępniany, należy go gruntownie sprawdzić przed każdym następnym udostępnieniem. Jeśli na przykład odnośniki poprawnie działają, możemy się spodziewać, że materiały kursu są wciąż uaktualniane, a prowadzący kurs stworzył je dla danej grupy.

7. Materiały prezentowane w sieci powinny spełniać podobne funkcje, jak w tradycyjnej szkole.

Jeśli w klasie używamy tablicy, slajdów i innych elementów wizualnych, materiał kursu zdalnego powinien zawierać, jak największą liczbę grafiki. Jeśli w klasie oglądamy filmy video, kurs online powinien również to umożliwiać. Jeśli w klasie tworzymy wspólne projekty, kurs zdalny powinien umożliwiać pracę nad wspólnym projektem w postaci pracy domowej. Techniki rozwiązywania problemów, małe grupy dyskusyjne, badania indywidualne oraz inne techniki aktywności grupowej, powinny posiadać swoje, a nawet lepsze odpowiedniki w kursie online.

8. Materiały powinny być prezentowane w sposób dostosowany do różnych stylów uczenia się ludzi.

Osoby będące wzrokowcami największą korzyść odnoszą z oglądania wykresów, map, notatek i slajdów. Słuchowcy – z wykładów i dyskusji. Czuciowcy zaś – z przepisywania, konstruowania i prezentacji projektów, notowania, tworzenia analogii i studiowania indywidualnych przypadków. Należy zatem uwzględnić wszystkie style uczenia się podczas konstruowania kursów i ćwiczeń online.

9. Materiały powinny być prezentowane w sposób logiczny, ale studenci powinni móc z łatwością poruszać się po całym kursie.

Wsparcie w zakresie nawigacji, forum dyskusyjnego, poczty elektronicznej, odnośników, a także dostępu do instruktora powinna być zawsze obecne w całym kursie.

10. Studenci powinni móc łatwo i szybko porozumieć się online z instruktorem kursu.

W kursach online wymagany jest pewien stopień szybkości uzyskiwania odpowiedzi zwrotnej. Studenci nie powinni czekać dłużej niż dzień na odpowiedź na zadane instruktorowi pytanie. Przewagą nauczania online jest jego elastyczność. Tak, jak w tradycyjnej szkole studenci otrzymują odpowiedź bezpośrednio w klasie, tak w przypadku nauczania zdalnego studenci powinni mieć możliwość zadawania pytań i otrzymywania odpowiedzi także poza godzinami pracy instruktora, co bywa dla nich wygodniejsze.

11. Studenci powinni móc „mówić” do całej klasy podczas „otwartych dyskusji” e-mailowych na dany temat.

Jako narzędzia pomocniczego można używać funkcji chat. Bardzo ważną zaletą kursów online jest dostarczenie możliwości „uczęszczania” na zajęcia w różnym czasie. Jednak studenci powinni uczestniczyć także w zajęciach w określonym czasie.

12. Kurs musi podtrzymywać uwagę i zainteresowanie studenta.

Powinno się unikać zbyt dużej ilości tekstu na raz. Wprowadzać różnego rodzaju aktywności w postaci ćwiczeń, quizów i tekstów, a także wprowadzać do kursu zabawne elementy relaksujące, tym samym angażując uwagę studenta na właściwej prezentacji. Można to uczynić dzięki odpowiedniej oprawie graficznej kursu, animacjom, video klipom oraz przekazom dźwiękowym itd. Powinno się także wskazywać liczne odnośniki do ciekawych stron Internetowych, prezentować własne doświadczenia, komentarze oraz interesujące anegdoty. Należy pamiętać, że studenci nie widzą instruktorów, więc to co instruktor ma na myśli nie zawsze jest czytelne dla studenta. Powinno się zatem używać w kursach online odpowiedników mowy ciała. Zwracając się do studentów po imieniu, powinno używać się raczej języka mówionego niż pisanego.

13. Kurs musi używać poprawnego języka.

Błędy w pisowni są bardziej widoczne od uchybień języka mówionego. Materiały kursu online powinny wyglądać profesjonalnie i być dobrze zaplanowane, zawsze powinny być na bieżąco sprawdzane i korygowane pod względem poprawności. Powinny być dla studentów przykładem jakości pracy instruktorów.

14. Strony powinny ładować się szybko.

Jeżeli tekst wykładu jest obszerny, powinien zostać podzielony i zaprezentowany na osobnych stronach połączonych ze sobą. Każda strona powinna ładować się szybko i płynnie. Elementy graficzne powinny mieć niewielki rozmiar pliku. Powinno się preferować format GIF, nie zaś JPG. Elementy skanowane powinny zostać pozbawione zarówno nieistotnych elementów tła, jak i drugiego planu. Banery powinny być proste i płytkie. Animacje powinny być niewielkie. Video klipy powinny być dostępne raczej poprzez odnośnik niż osadzone bezpośrednio w kursie. W przypadku, gdy kurs zawiera dużą ilość przycisków nawigacyjnych, najlepszym rozwiązaniem jest przedstawienie ich w postaci niewielkiej ikony z pojawiającym się opisem.

15. W kursie powinni brać udział także zewnętrzni eksperci.

Obecność przedstawicieli stowarzyszeń, autorów książek, przedstawicieli rządu, nauczycieli uniwersyteckich oraz innych ekspertów jest bardzo pożądana w trakcie kursu.

16. Należy zwrócić szczególną uwagę na reguły kontroli i ich procedury.

W tradycyjnej klasy łatwo jest przeprowadzić sprawdzian oraz poprzez testy ocenić poczynione postępy. Instruktorzy kursów online powinni zdawać sobie jednak sprawę z tego, iż testy online nie mogą być prostym odpowiednikiem testów tradycyjnej klasy. Ponieważ w czasie ich rozwiązywania instruktor nie jest obecny, a studenci mogą korzystać ze notatek oraz innych materiałów kursu, konsultować się pomiędzy sobą, a nawet poszukiwać pomocy u ekspertów lub tych, którzy wcześniej uczestniczyli w kursie. Pytania rozstrzygnięcia (prawda/fałsz), test wielokrotnego wyboru i inne powszechne testy nie powinny być udostępniane online, jeżeli nie są testami samosprawdzającymi lub testami praktycznymi i nie ocenianymi. Dyskusje, zestawienia, interpretacje oraz inne typy testów online powinny być dostarczane ze szczególną ostrożnością i z wymogiem szybkiej odpowiedzi.

17. Należy zwracać uwagę kiedy i jak często cała klasa dostępna jest online.

Zaletą kursów online jest elastyczność pozwalająca studentom korzystać z kursu w czasie dla nich dogodnym. Jedni korzystają z kursu w ciągu dnia, inni wieczorem, a jeszcze inni tylko podczas weekendu. Niektórzy studenci potrzebują więcej czasu na przyswojenie materiału, inni mniej. Jednak bardzo ważną cechą dobrego kursu jest utrzymanie w kontakcie osób, które mają zróżnicowany poziom wiedzy. Osobom z większą wiedzą daje to możliwość jej utrwalenia, natomiast pozostałym możliwość jej uzupełnienia. Spotkania online, powinny być organizowane nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie.